

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Wilhelminalaan 3 Dodewaard

projectnummer: P000691

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Wilhelminalaan 3 Dodewaard

Datum: 04-05-2022

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is van plan om het voormalige dorps huis met bibliotheek op de Wilhelminalaan 3 in Dodewaard te slopen. In de vrijgekomen plaats wordt een woonzorghuis met 20 studio's en een beheerderswoning gebouwd. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

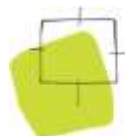
Het doel van de inventarisatie is nagaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets 21 april 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, droog, circa 13 °C en een zwakke tot matige wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt aan de Wilhelminalaan in Dodewaard (figuur 1). Het wordt begrenst door de Wilhelminalaan aan het oosten en door woonpercelen aan de zuid-, west- en noordzijde. Aan de overzijde van de Wilhelminalaan ligt een sloot met daarachter een grasland, struiken, bomen en kleine watertjes. Het plangebied bestaat uit één groot gebouw dat is opgetrokken uit bakstenen muren. Het grootste deel van het gebouw heeft zadeldaken met golfplaten, maar in het midden van het gebouw is een stuk plat dak aanwezig. Langs de randen van het gebouw liggen her en der bouwmaterialen en -afval en groeien enkele struiken en opslag van jonge bomen. In het zuidwesten van het plangebied is een klein stukje dicht struweel aanwezig. Opgaande begroeiing bestaat uit enkele bomen in het struweel en een plataan op de stoep langs de Wilhelminalaan. In het plangebied zelf is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

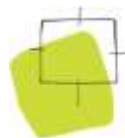

Ruimte voor de leefomgeving

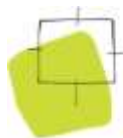

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied op 21 april 2022. Linksboven de ingang en rechterzijde van het gebouw. Rechtsboven de linker voorzijde van het gebouw. Linksonder de noordzijde van het plangebied gezien vanuit het oosten. Rechtsonder een deel van het groen in het zuidwesten van het plangebied.

De plannen bestaan de bouw van een woonzorghuis met 20 studio's en een begeleiderswoning. Hiervoor wordt de huidige bebouwing gesloopt, wordt vegetatie verwijderd en wordt grond vergraven.

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

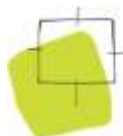
INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF © 8 april 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0 - 2 kilometer) van het project-gebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, een vis (grote modderkruiper) en een libel (rivierrombout).

Rondom het gebouw groeiden voornamelijk algemene gras- en plantensoorten, zoals robertskruid, paardenbloem, grote brandnetel, look-zonder-look en bosveldkers. Ook groeide er enkele algemene struiken, zoals gewone vlier, dwergmispel en hultst, langs de randen van het gebouw. In het verwilderde groenstukje groeiden onder andere braamstruiken en gewone vlier- en hazelaarstruiken. Opgaande beplanting in het plangebied bestaat voornamelijk uit soorten als plataan en esdoorn. De aangetroffen plantensoorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Gezien de terreingesteldheid, het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving (NDFF) en de voedselrijkdom zijn beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

In de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus en gierzwaluw (NDFF). Tijdens het veldbezoek is op het pannendak van de woning ten zuiden van het plangebied huismus waargenomen, maar niet in het plangebied zelf. In het plangebied zijn alleen tussen het dakbeschot en het golfplaten dak kleine besloten ruimtes aanwezig. De openingen tussen het dakbeschot en de bulten in de golfplaten zijn nauw en gezien het materiaal warmen de ruimtes onder dit dak snel op en koelen 's nachts sterk af waardoor het microklimaat voor huismus niet geschikt is om in te broeden. Andere invliegopeningen voor huismus ontbreken,

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

waardoor huismussen niet in het gebouw kunnen komen. Jaarrond beschermde nesten van huismus zijn dan ook niet in het plangebied te verwachten.

Voor gierzwaluw zijn geen toegankelijke openingen in het dak, zoals kant- of nokpannen, met voldoende uitvliegruimte aanwezig. Aanwezigheid van gierzwaluw in het plangebied kan hierdoor worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn in de bomen geen nesten waargenomen. Jaarrond beschermde nesten van vogels, zoals de uit de omgeving bekende buizerd en ransuil (NDFF), kunnen dan ook worden uitgesloten.

In de struiken in het plangebied kunnen algemene vogels, zoals tjiftjaf en merel, broeden. Nesten van algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

De randen van het plangebied vormen mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus (NDFF).

Foto's 5 en 6. Links de spouwvoegen in de muur aan de oostzijde van het gebouw. Rechts de loslatende boeiboorden onder het dak aan de noordzijde van het gebouw.

In de opgaande beplanting in het gebied zijn geen holtes of scheuren aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. In het gebouw zijn wel geschikte openingen aanwezig voor vleermuizen zoals de uit de omgeving bekende gewone dwergvleermuis (NDFF), maar ook voor ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Zo zijn in de muren aan de oostzijde van het gebouw open spouwvoegen aanwezig (foto 5). Ook zijn de boeiboorden van het gebouw her en der beschadigd of sluiten ze niet strak aan op de muur (foto 6). Hierdoor kan de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied niet worden uitgesloten.

Ook kan het plangebied onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten die rond bebouwing foerageren, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. In het plangebied zijn geen groenstroken aanwezig die een onderdeel vormen van een doorgaande structuur van opgaande beplanting, die dienst kan doen als essentiële vliegroute.

Het struweel in het zuidwesten van het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten huisspitsmuis en bosmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde bunzing en das bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor das, zoals bosgebieden en open weilanden als foerageergebied, is in het plangebied niet aanwezig. Sporen zijn tijdens het veldbezoek ook niet aangetroffen. Aanwezigheid van das kan in het plangebied worden uitgesloten. Het struweel in het zuidwesten van het plangebied vormt wel potentieel geschikt leef- en foerageergebied voor kleine marterachtigen, zoals de uit de omgeving bekende bunzing (NDFF), maar ook voor wezel en hermelijn. Via het struikgewas langs de zuidzijde van het gebouw kunnen kleine marterachtigen zich verplaatsen naar het grote veld aan de overzijde van de Wilhelminalaan. Vanwege de aanwezigheid van geschikt leefgebied en lijnvormige elementen kunnen kleine marterachtigen, zoals bunzing, hermelijn en wezel, in het plangebied niet worden uitgesloten.

Hoewel steenmarter niet in de directe omgeving (0 – 2 kilometer) van het plangebied is waargenomen, biedt het plangebied wel geschikt leefgebied voor steenmarter. Steenmarter kan nesten hebben in ruimtes en holtes onder het dak of in het leegstaande gebouw zelf. De openingen in de beschadigde boeiboorden van het dak zijn voor steenmarter toegankelijk via de regenpijpen en klimop (foto 6). Hierdoor kan de aanwezigheid van steenmarter in het plangebied niet worden uitgesloten.

De niet-vrijgestelde amfibieënsoorten rugstreeppad en kamsalamander zijn in de directe omgeving waargenomen (NDFF). Geschikt voortplantingswater voor deze soorten is niet aanwezig in het plangebied. Geschikt landbiotoop, zoals kale bodem met vergraafbare grond voor rugstreeppad en bosgebied of houtwallen voor kamsalamander, is eveneens niet aanwezig in het plangebied. Rugstreeppad, kamsalamander en andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving niet te verwachten in het plangebied.

Uit de directe omgeving zijn de vissoort grote modderkruiper en de libellensoort rivierrombout bekend (NDFF). Beide soorten komen graag voor in uiterwaarden in het rivierengebied. In het plangebied zelf is echter geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater in het plangebied kan de aanwezigheid van grote modderkruiper en rivierrombout worden uitgesloten.

Beschermde soorten uit de soortgroep reptielen zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt deze soortgroep ook geen geschikt leefgebied. Gezien de bekende verspreiding en het ontbreken van leefgebied kan de aanwezigheid van beschermde reptielen worden uitgesloten.

TOETSING

Als gevolg van de sloop van de bebouwing in het plangebied gaan mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen (gewone/ruige dwergvleermuis en laatvlieger) en van steenmarter verloren. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of vleermuizen en/of steenmarter gebruik maken van de bebouwing in het plangebied. Ook is het is niet uitgesloten dat bij uitvoering van het plan verblijfplaatsen van de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel verloren gaan in de groenstrook aan de rand van het plangebied. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of deze soorten aanwezig zijn.

Het plangebied zal naar verwachting na de sloop en de bouw van het woonzorghuis niet volledig ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die rondom bebouwing foerageren. Het grotendeels bebouwde plangebied vormt hooguit een klein deel van het foerageergebied. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, maar zal naar verwachting niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en bovendien deels bovendien foerageergebied aanwezig voor huismus en andere vogels met jaarrond beschermde nesten.

Het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten van de overige te verwachten (algemene) vogelsoorten, zoals tjiftjaf en merel, is bij wet verboden. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Geschikt leefgebied voor rugstreeppad is momenteel niet aanwezig. Deze mobiele pionierssoort staat er echter om bekend dat braakliggende bouwterreinen met kuilen of laagtes waar water in blijft staan snel kunnen worden gekoloniseerd. Ook bij het vergraven van grond of aanbrengen van zand op bouwterreinen, kan geschikt leefgebied voor rugstreeppad gecreëerd worden. Indien de soort zich vestigt, moeten de werkzaamheden stilgelegd worden. Om te voorkomen dat deze uit de omgeving bekende soort (NDFF) zich in het plangebied zal vestigen, wordt geadviseerd om een

amfibieënscherm om het werkterrein te plaatsen. Dit scherm wordt gemaakt van stevig plastic of worteldoek van 50 cm hoog en is minimaal 10 cm ingegraven in de grond. Het scherm wordt verankerd in de grond met houten paaltjes die aan de binnenzijde van het scherm, dus aan de kant van de bouwplaats, worden bevestigd.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Gelderland. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

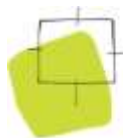
In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. Het Gelderse NNN wordt ook wel het Gelders Natuurnetwerk genoemd (GNN). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het GNN is voor provincie Gelderland uitgewerkt in de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerd op 01-02-2022).

GROENE ONTWIKKELINGSZONE EN GANZENRUSTGEBIED

Vanuit de Omgevingsverordening Gelderland worden behalve de GNN-gebieden ook gebieden aangewezen als Groene Ontwikkelingszone. In gebieden die zijn aangewezen als Groene Ontwikkelingszone worden ontwikkelingen alleen toegelaten als de kernkwaliteiten of

ontwikkelingsdoelen worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat. Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt buiten de GNN-gebieden en Groene Ontwikkelingszones bij ruimtelijke plannen ook specifiek ingezet op de bescherming van ganzenrustgebied. Hiertoe zijn specifieke gebieden aangewezen.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op circa 160 meter ten noorden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. De buitenkant van de Waalbanddijk, op circa 150 meter afstand van het plangebied, is aangewezen als Groene ontwikkelingszone. De uiterwaarde achter de Waalbanddijk, op circa 160 meter ten zuiden van het plangebied, is aangewezen als GNN en ganzenrustgebied.

TOETSING

Het plangebied ligt niet in en grenst niet direct aan het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Hierdoor zijn in potentie effecten alleen mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door de bebouwing van Dodewaard, wegen en een dijk. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

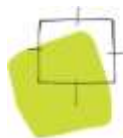
Het GNN, de Groene Ontwikkelingszone en ganzenrustgebied in Gelderland kennen geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen GNN, Groene Ontwikkelingszone of ganzenrustgebied verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Gelderland is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 21 april 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit de toetsing komt naar voren dat bij de sloop mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen en van steenmarter verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van vleermuis- en steenmarterverblijfplaatsen in het gebouw vast te stellen. Daarnaast kan als gevolg van de plannen mogelijk leefgebied en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) verloren gaan. Om de aan- of afwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied aan te tonen is nader onderzoek nodig. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli.

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Daarnaast wordt geadviseerd om een amfibieënscherm rondom de bouwplaats te plaatsen om vestiging van rugstreeppad in het plangebied te voorkomen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt. Aan de hand hiervan kan bepaald worden of vervolgstappen nodig zijn, zoals het aanvragen van een vergunning van de Wnb. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.